

СЕКЦІЯ 6

Формування моделі компетентностей працівника в цифровій економіці: виклики перед освітою, завдання роботодавців

УДК 377/378 (477)

Новіков В.М.,

д-р екон. наук, проф., голов. наук. співроб.,
Інститут демографії та соціальних досліджень
ім. М.В. Птухи НАН України

ДУАЛЬНА ОСВІТА — ВАЖЛИВА ІНФРАСТРУКТУРНА ЛАНКА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Використання інформаційних технологій для підвищення якості життя і поліпшення умов господарювання потребує розвитку інфраструктури цифрової економіки, яка має забезпечити перехід соціальної сфери на нові принципи обслуговування. Створенню системи мотивацій по освоєнню необхідних компетенцій та участі кадрів у розвитку цифрової економіки може активно сприяти дуальна форма професійної освіти.

Ще у 1960-х роках такі великі корпорації, як наприклад, Mercedes та Siemens, гостро відчуваючи нестачу кваліфікованих інженерних кадрів для впровадження нових технологій виробництва, виступили ініціаторами дуального способу навчання. Від Німеччини цю систему перейняли Канада, Австрія, Швейцарія та інші країни [1].

Дефініція «дуальна система» відображає основний принцип професійної освіти і підготовки кадрів, який встановлює взаємодію між двома партнерами — підприємствами й освітніми закладами. Класифікаційні особливості дуальної освіти базуються на використанні трьох термінів для характеристики процесу професійно-технічного навчання: професійних, освітніх і кваліфікаційних стандартах. Для формування повноцінно цифрового середовища критично важливим є саме цей аспект. Необхідно в програму розвитку цифрової економіки включити у якості головного

завдання на найближчу перспективу гармонізацію освітніх і професійних стандартів.

Професійні стандарти цифрової економіки мають описувати вимоги до працівників, основні трудові функції, що виконують працівники, завдання і професійну діяльність, а також типові компетенції для певної професії. Освітні стандарти визначають ймовірний результат процесу навчання, що дає підстави для присудження кваліфікації; навчальну програму в контексті змісту, цілей навчання і навчального плану; а також методи навчання та організацію навчання, придатні для цифрової економіки, наприклад, навчання на базі підприємства або на базі закладу, що використовують нову інформаційну технологію.

Освітні стандарти містять завдання для учнів, програма яких забезпечують ефективну працю. Кваліфікаційні стандарти описують предмет оцінки, критерії виконання, методи оцінки, склад комісії, яка має право на присвоєння кваліфікації. Кваліфікаційні стандарти характеризують освоєння програми навчання і здатність випускників професійно-навчальних закладів до праці.

Інновація полягає в тому, що професійні стандарти цифрової економіки повсюдно використовуватимуться в тісному зв'язку з навчальними професіями. В дуальній системі освіти професійні стандарти комбінуються з освітніми та кваліфікаційними стандартами.

Незважаючи на те, що професійні стандарти наділені певними функціями, проте окремо не розробляються. Вони є частиною інтеграційного процесу розробки освітніх і кваліфікаційних стандартів. Таким чином, дуальна система може регулювати навчання на підприємстві і в навчальних закладах як процес, але не як результат виконання кількісних норм. Норми і вимоги окремо покладаються в основу присудження кваліфікації. Подвійність системи організації й управління професійно-технічної освіти і підготовки кадрів для цифрової економіки з домінуванням навчання на підприємствах, діяльність яких базується на сучасних інформаційних технологіях, є характерною особливістю дуального навчання.

Висновок. Для виходу України на лідерські позиції у розвитку цифрової економіки необхідно підготовку кадрів, що володіють інформаційними технологіями готувати на базі дуальної форми навчання. Інституціональним механізмом підготовки кадрів мають бути розроблені і законодавчо прийняти професійні стандарти цифрових технологій.

Література

1. Петерсен А.Вилли, Йепсен Маик / А. Вилли Петерсен, Маик Йепсен // Подход и опыт разработки профессиональных стандартов в Германии. — Флесенбург, 2015. — 48 С. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://fru.org.ua/ua/events/business-events/ukrainski-promyslovtsi-razom-iz-providnymy-tekhnichnymy-universytetamy-pereimaiut-dosvid-dualnoi-osvity-u-svoikh-nimetskykh-koleh>

2. Petersen, A.V., & Jepsen, M. (2015). Podход і опыт razrabotki professional'nykh standartov v Germanii [Approach and experience in developing professional standards in Germany]. Flesenburg. fru.org.ua. Retrieved from <http://fru.org.ua/ua/events/business-events/ukrainski-promyslovtsi-razom-izprovidnymy-tekhnichnymy-universytetamy-pereimaiut-dosvid-dualnoi-osvity-u-svoikh-nimetskykhkoleh> [in Russian].

УДК 330.1:378

Панчишин С. М.,

д-р екон. наук, професор, завідувач
кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки
Львівського національного університету імені Івана Франка

Грабинська І. В.,

канд. екон. наук, професор, професор
кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки
Львівського національного університету імені Івана Франка

ПРО РОЛЬ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАЬ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-НЕЕКОНОМІСТІВ

В останні два десятиліття простежуються несприятливі зміни в переліку і обсягах фундаментальних економічних дисциплін, які пропонують студентам для вивчення заклади вищої освіти. Одні дисципліни просто випали з навчальних планів, обсяг інших помітно скоротився. Це не може не турбувати, бо на очах відбувається погіршення якості підготовки фахівців. Водночас актуальними є питання про зміст і наповнення економічних дисциплін, зокрема «Економіка» — які викладають у школах, коледжах та в університетах, а також причини зниження популярності предмету «Економіка» серед школярів та студентів-неекономістів.

В умовах істотних трансформацій світової економіки, зумовлених як змінами у технологічному укладі, деградацією навко-